

Demokrati, medborgerskap og forebygging av voldelig ekstremisme i skolen. 6.november 2018, Scandic Ishavshotellet.

Birgit Ovesen, rektor

Demokrati og medborgerskap i skolen

Hvit
makt
NEGER
JAKT

Norge
for
Norge

WHITE POWER

BOOTS

IT DO HER

Hvorfor er vi her i dag?

Er det nødvendig å tenke på forebygging av voldelig ekstremisme i skolen?

Tre hovedutfordringer

- Fremvekst av internett og sosiale medier
- Internasjonale forhold
- Økt polarisering

(<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/om-forebyggende-arbeid/Aktuelle-utfordringer/id762531/>)

Skolens hovedoppdrag

Opplæringslovens formålsparagraf

- Opplæringa skal (...) fremje **demokrati, likestilling**
- Elevane skal utvikle **kunnskap, dugleik** og **holdninger** for å kunne meistre liva sine og for å kunne **delta** i arbeid og **felleskap** i samfunnet.
- Elevane skal lære å **tenkje kritisk** og **handle etisk** (...). Dei skal ha **medansvar** og rett til **medverknad**.
- Alle formar for **diskriminering skal motarbeidast**.

Fremtidens skole

Fornyelse av fag og kompetanser

Fremtidens skole

- Ny overordnet del av læreplanverket
- Fagfornyelse- fornyelse av læreplaner i fagene

(Begge trer i kraft i 2020)

Baseres i hovedsak på to større utredninger (Ludviksen-utvalget):

NOU 2014:7 Elevenes læring i fremtidens skole

NOU 2015:8 Fornyelse av fag og kompetanse

Hva sa «Ludviksen-utvalget» om sentrale trekk ved samfunnsutviklingen?

- Dagens norske samfunn er preget av stabilitet og gode levekår

- Større mangfold
- Stor grad av kompleksitet
- Globalisering
- Digitalisering
- Individualisering
- Migrasjon
- Norge som del av verden

Anbefaling

Samfunnsendringer knyttet til globalisering, økt mangfold og individualisering gir behov for å legge økt vekt på **demokratisk deltakelse** og det å leve sammen i et samfunn.

Ny overordnet del

KAPITTEL 1: Opplæringens verdigrunnlag

1.6 **Demokrati og medvirkning**

KAPITTEL 2: Prinsipper for læring, utvikling og danning

Tre tverrfaglige temaer

2.5.1: Folkehelse og livsmestring

2.5.2: **Demokrati og medborgerskap**

2.5.3: Bærekraftig utvikling

Medvirkning og medborgerskap

Medvirkning

- Støtte i å uttrykke seg
- Bli synlig
- Ha en virkning
- Deltakelse i beslutningsprosesser

(temahefte om barns medvirkning/Kunnskapsdepartementet)

Medborgerskap

- En tilstand der en person blir regnet, og med rette kan regne seg selv som et fullverdig medlem av samfunnet.
- Utenforskap og marginalisering kan brukes som antonymer

(Store norske leksikon)

Hvorfor blir enkelte av ungene våre ekstreme?

- Sosiale behov
- Sosialisert i nye fellesskap
- Omgivelsene utstøter og «stempler»
- Brente broer- vanskelig å komme tilbake

- Sosiale problemer
- Utenforskap

(Bjørngo og Gjelsvik, 2015)

Konsekvenser for skolen

- Skolen kan motarbeide uønsket sosial adferd og uønskede holdninger ved å skape et godt fellesskap preget av trygghet, tillit og respekt, og der forskjellighet ses på som noe positivt.

(NOU 2015:8- fremtidens skole)

- Skolen må jobbe systematisk og kunnskapsbasert for å fremme demokratiopplæring, medvirkning og medborgerskap
- Vi i skolen må jobbe med hvordan vi møter de som utfordrer oss
- Skolen må hele tiden arbeide for et stadig bedre læringsmiljø
- Vi i skolen trenger all den hjelp vi kan få 😊

Fint å tenke
på...

- At god og tidlig forebygging er universell og forebygger det meste

Takk for meg

